

România și politicile privind schimbările climatice - Stimuli economici din direcționarea către o economie „verde”

Introducere - Oportunitatea economică

Se poate ca România să creeze stimulente economice imediate și noi locuri de muncă din implementarea rapidă a reglementărilor cuprinse în legislația privind schimbările climatice și directivele privind încurajarea eficienței energetice. Obiectivul nostru în această scrisoare deschisă este de a recomanda măsuri care au un impact economic pozitiv și imediat, cu un cost redus de implementare din bugetul public și care asigură o mai bună protecție a mediului în România.¹

Prin urmarea exemplului țărilor fruntașe în implementarea unor politici eficiente în acest domeniu, România poate obține beneficii semnificative cum ar fi costuri scăzute la energie, creșterea gradului de securitate energetică și crearea unor noi locuri de muncă - mai ales în domenii unde este nevoie de competențe ridicate cum ar fi tehnologiile noi, produsele și serviciile inovative necesare într-o economie “verde”. Sectorul clădirilor are un impact direct asupra calității vieții cetățenilor și în același timp este unul din marile consumatoare de energie (40% din consumul final de energie²) și responsabil pentru o cantitate semnificativă de emisii de CO₂ (36% din emisiile de CO₂ la nivel European). În acest context adoptarea unor măsuri pentru îmbunătățirea calității construcțiilor noi și a celor existente reprezintă o oportunitate foarte mare pentru crearea unor stimuli economici, creșterea confortului cetățenilor concomitent cu implementarea legislației internaționale și Europene privind

¹ În cadrul conferinței organizate de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) cu ocazia Zilei Mondiale a Mediului, 5 Iunie, au fost exprimate puncte de vedere similare de către participanți – reprezentanți ai diferitelor organizații interesate de implementarea politicilor de mediu în România. Acest document nu reprezintă neapărat punctul de vedere al PNUD, însă reprezintă opiniile exprimate de participanții la evenimentul organizat de PNUD menționat.

² Documentul de evaluare a impactului noii propuneri de Directiva Privind Eficiența Energetică în Clădiri elaborat de Comisia Europeană- Impact Assessment Summary SEC/2008/2865

schimbările climatice. În mod special, sprijinirea eforturilor de renovare a clădirilor existente asigură crearea a numeroase locuri de muncă raspunzând amenințării creșterii ratei șomajului în sectorul construcțiilor și domeniile conexe.

În 2005, la nivel European, industria legată de protecția mediului număra 3.4 milioane de angajați³. Aceasta cifră reprezintă un număr mai mare decât angajații din industriile auto și chimică și demonstrează în acest fel potențialul pe care “economia verde” îl are de a crea **beneficii imediate pentru populație**, pe lângă impactul pozitiv asupra protecției mediului pe termen lung. Prin creșterea ponderii de utilizare a energiilor regenerabile la 20% din totalul consumului de energie până în 2020, numărul de locuri de muncă “verzi” ar crește cu 2 milioane, conform previziunilor Consiliului European de Energie Regenerabilă.

Costurile asociate implementării măsurilor legate de încurajarea eficienței energetice și a producerii energiei din surse regenerabile sunt minime deoarece acestea nu sunt cheltuieli ineficiente ci mai degrabă investiții returnate în viitor prin economii de energie din surse convenționale. Prin utilizarea tehnologiilor inovative, deja existente, consumul de energie în clădiri - atât în cele noi cât și în cele existente - poate fi redus cu 30-50%⁴ fără a fi necesare investiții inițiale semnificative. Pe lângă aceasta se poate încuraja crearea unor scheme de împrumuturi publice și/sau private ce pot fi utilizate pentru lucrări de îmbunătățire a eficienței energetice în clădiri, extinzând astfel, cu un impact minim asupra bugetului public, aria de cuprindere a unor programe guvernamentale deja existente .

În Europa și pe peste tot în lume este implementată în momentul de față o legislație care promovează standarde ridicate și măsuri de încurajare și creștere a eficienței energetice. Companiile românești pot prospera prin dezvoltarea capacităților de a răspunde acestor noi standarde la nivel local, regional și internațional, dacă se implementează la nivel național politici adecvate. În caz contrar companiile

³ Studiu - European Trade Union Confederation, 2007 - Principalele sectoare care oferă aceste locuri de muncă sunt controlul poluării (managementul deșeurilor și reciclarea, calitatea apei și a aerului), sectorul energiilor regenerabile și serviciile pentru asigurarea eficienței energetice. Doar în Germania au fost create 1.8 milioane de locuri de muncă “verzi”, majoritatea rezultate din implementarea unor stimulente fiscale pentru investiții în producerea energiei din surse regenerabile și eficiență energetică. Proiecțiile pentru viitor în aceste sectoare arată o capacitate semnificativă de creare a noi locuri de muncă.

⁴ Scrisoare de poziție a Programului de Mediu a Națiunilor Unite (UNEP), Inițiativa Privind Clima & Clădirile Sustenabile(SBCI) către grupul de lucru Ad Hoc asupra cooperării pe termen lung înființat în cadrul Convenției (AWG-LCA); 24 Aprilie 2009

românești ar rămâne în urmă nefiind competitive pe plan extern. Solicităm o viziune de perspectivă ambițioasă din partea Guvernului și reprezentanților Parlamentului pentru încurajarea dezvoltării pieței muncii și capabilităților de care vom avea nevoie în viitorul apropiat pentru a răspunde provocărilor schimbărilor climatice.

Beneficiile rezultate din îndeplinirea cerințelor legislative legate de schimbările climatice

Cei mai renumiți și recunoscuți analiști prevăd o continuă creștere a prețului energiei care va fi transferat în final către cetățeni și companii, generând un impact economic negativ. Creșterea prețului la energie la nivel global este așteptată în contextul în care criza economică mondială va fi depășită și se vor înregistra noi creșteri economice. Prin urmare încurajarea eficienței energetice în clădiri va asigura atât creșterea gradului de confort pentru un număr mare de cetățeni cât și siguranță economică - în special pentru grupurile cele mai vulnerabile la creșteri ale facturilor cu energia. Implementarea măsurilor menite să reducă emisiile de CO₂ în sectorul energetic implică un beneficiu imediat dar și pe termen lung deoarece presupun reducerea dependenței de combustibilii fosili. Astfel, este important să se ia în considerare și oportunitatea evitării pe termen mediu și lung a problemelor economice care vor fi întâmpinate de cetățeni, companii, regiuni în contextul în care costul combustibililor fosili este în continuă creștere datorită caracterului epuizabil al acestora, creșterii populației și creșterii economice.

Pe lângă crearea unor stimulente economice imediate, promovarea construcțiilor eficiente energetic și cu un impact redus asupra mediului va ajuta România să respecte directivele Europene privind eficiența energetică, promovarea surselor regenerabile de energie și reducerea emisiilor de CO₂. Sectorul clădirilor este responsabil pentru 40% din consumul final de energie și 36% din emisiile de CO₂. Acesta a fost de curând introdus ca și sector cu un potențial important de reducere a emisiilor de CO₂ în cadrul Pachetului Energie și Climă și cu siguranță acesta va fi evidențiat și în cadrul discuțiilor de la Copenhaga din decembrie.

Construcțiile noi au cel mai mare potențial de reducere (atât a consumului de energie cât și a emisiilor de CO₂). Cu toate acestea, se pot obține beneficii semnificative prin reducerea consumului de energie și a emisiilor de CO₂ și în cadrul clădirilor existente prin implementarea programelor de reabilitare termică. În România 38% din consumul de energie termică poate fi redus printr-o minimă reabilitare termică a blocurilor de locuit. Potențialul de reducere a emisiilor de CO₂ doar prin acest tip de măsuri

este de 4 milioane tone CO₂/an⁵. Având în vedere că, începând din 2013 multe din centralele termice vor fi excluse din schema EU-ETS și vor trebui să plătească (transferând costul către cetățeni) pentru fiecare tonă de CO₂ emisă, potențialul de economie este de interes.

În același timp, chiar dacă opiniile legate de cauza exactă variază, este cunoscut că cetățenii sunt din ce în ce mai îngrijorați de schimbările regimului climatic - în special cele care afectează siguranța personală și agricultura. Conform unui sondaj Eurobarometru din 2008, românii consideră că schimbările climatice reprezintă cea mai mare problemă cu care se confruntă omenirea la nivel global, demonstrând astfel o preocupare sporită pentru această provocare. Impactul generat de secete și inundații, creșterea temperaturii aerului ar cauza probleme semnificative la nivel economic, având în vedere ponderea agriculturii în economie. Mulți dintre cetățeni vor aprecia inițiativa concretă a Guvernului și reprezentanților Parlamentului de a înțelege și a rezolva eficient cauza acestei probleme.

⁵ Date menționate în cadrul Conferinței Build Green CEE – 23,24 Aprilie 2008 –de către doamna Emilia Cerna Mladin, Președinte al Asociației Auditorilor Energetici, în cadrul prezentării „Performanța energetică și de mediu a clădirilor. Prezent și viitor”

Ațiuni concrete ce pot fi implementate imediat

Ațiunile imediate care pot maximiza beneficiile rezultate din implementarea politicilor schimbărilor climatice sunt:

1. **Sporirea implementării auditurilor energetice** - prin implementarea Legii 372/2005 legată de performanța energetică a clădirilor. Conform legii, începând din **2007 toate clădirile noi și cele publice** trebuie să aibă un certificat de performanță energetică. Acesta trebuie să includă informații legate de nivelul eficienței energetice și al emisiilor de CO₂. Din **2010 toate clădirile existente** trebuie să aibă certificatul de performanță energetică la cumpărare sau închiriere. Legea reprezintă unul dintre instrumentele legislative deja existente pentru monitorizarea nivelului de eficiență energetică a stocului de clădiri existent și poate încuraja dezvoltarea construcțiilor eficiente energetic.

Cerem guvernului să:

- a. Verifice implementarea legii la nivel local
 - b. Ofere suport pentru implementare la nivel local prin informare, training și creșterea capacității administrative
2. **Creșterea impactului Programului de Reabilitare Termică a Blocurilor de Locuit implementat de MDRL.** Programul este în momentul de față cea mai cunoscută măsură publică pentru reducerea consumului de energie în blocurile de locuit. Chiar dacă programul a cunoscut îmbunătățiri vizibile în ultimul timp, recomandăm creșterea eficienței și impactului fondurilor alocate prin:
 - a. Modificarea și transformarea într-un program complex - “Programul de reabilitare și eficiență energetică” (față de “reabilitare termică”) sau crearea unor programe adiționale care să includă modernizarea/reabilitarea sistemelor de instalații, sistemelor de iluminat automatizate și eficiente energetic, sistemelor de umbrire și care facilitează utilizarea luminii naturale. Deoarece rata de rentabilitate a investiției este favorabilă, aceste noi programe (sau finanțarea lucrărilor adiționale care ar putea fi integrate în program) ar putea fi finanțate cu un cost redus din bugetul public sau de către cetățeni (vezi: “Stimulente Financiare” în secțiunea următoare)
 - b. Dezvoltarea de norme și standarde care să încurajeze utilizarea materialelor de construcții ecologice și care să ia în considerare și energia utilizată în procesul de

fabricație (sau energie incorporată) la selecția acestor materiale. Materialele de construcție ecologice pot fi utilizate într-o primă fază în cadrul unor proiecte pilot și apoi extinse la nivelul întregului program.

3. Stimulente Financiare

- a. **Crearea unor noi mecanisme financiare care să încurajeze dezvoltarea construcțiilor verzi, tehnologiilor inovatoare, soluțiilor de producere a energiei din surse regenerabile și producătorii de echipamente eficiente energetic.** Acest tip de investiții vor fi recompensate prin economii ale consumului de energie în viitor și reprezintă o modalitate puțin costisitoare de încurajare a inovării. Aceste mecanisme vor ajuta România să beneficieze de trecerea la o economie “verde” și de crearea a noi locuri de muncă. Prin crearea unor linii de creditare - “împrumuturi verzi” pentru cetățeni - pentru lucrări de reabilitare și eficiență energetică - ar crește impactul măsurilor deja existente (Programul de reabilitare termică a blocurilor de locuit), contribuind la îmbunătățirea unui număr mult mai mare de clădiri cu resurse financiare reduse din partea bugetului statului. Încheierea unor parteneriate cu instituții financiare private ar putea rezolva problema managementului unui asemenea program și ar crește aria de acoperire a programelor existente.
- b. **Îmbunătățirea/ Utilizarea măsurilor de sprijin financiar deja existente/în curs de implementare.** Măsurile de promovare a eficienței energetice și de producere a energiei din surse regenerabile sunt foarte apreciate de cetățeni și ar trebui considerate **investiții și nu cheltuieli.**
 - i. În cazul familiilor cu venit scăzut, guvernul ar putea reduce considerabil nevoia de sprijin economic pe viitor pentru încălzirea și răcirea locuințelor prin transformarea subvențiilor oferite în prezent în sprijin acordat pentru renovarea și creșterea eficienței energetice a locuințelor. O investiție în eficiența energetică reprezintă atât un stimulent economic imediat cât și o economie viitoare a consumului de energie. Politicile și programele energetice existente ar trebui prioritizate și modificate pentru a asigura și combaterea sărăciei. Cu o mai bună abordare și realizarea unor împrumuturi responsabile, Guvernul și Parlamentul României, pot sprijini **categoriile de cetățeni cele mai vulnerabile** la creșteri ale prețului energiei.

- ii. Crearea unei Scheme de Investiții Verzi pentru România ar trebui să includă și acele mecanisme care fac posibil transferul venitului rezultat din comercializarea emisiilor dinspre sprijinul acordat sectorului energetic neperformant (bazat pe combustibili fosili) înspre investiții către soluții de producere a energiei din surse regenerabile și măsuri de creștere a eficienței energetice a caselor și apartamentelor.
 - iii. O mai bună utilizare a oportunităților oferite prin Fondul European de Dezvoltare Regională - la nivel European acesta poate include finanțarea la nivel de municipalități a proiectelor de case sociale eficiente energetic; în cadrul Programului Operațional Regional această oportunitate nu este valorificată îndeajuns⁶.
4. **Sprijinul acțiunilor la nivel local.** Municipalitățile trebuie să joace un rol important pentru încurajarea dezvoltării de noi clădiri eficiente din punct de vedere energetic. Noua versiune propusă a **Directivei privind Performanța Energetică în Clădiri** solicită ca începând cu **Decembrie 2018, toate clădirile noi să fie “net zero energy”** (să producă la nivel local o cantitate egală de energie regenerabilă ca și cea consumată). Clădirile publice noi au o dată limită și mai ambițioasă - Decembrie 2015. Există o foarte mare nevoie de a dezvolta strategii menite să ne ajute să putem respecta termenul impus; în același timp legislația reprezintă o oportunitate majoră pentru municipalități de a dezvolta competențe la nivel local pentru implementarea unor proiecte de construcții cu un înalt grad de eficiență energetică. Măsuri precum bonusuri legate de stabilirea preferențială a parametrilor tehnici ai clădirii, reduceri ale taxelor pe proprietate, timpi reduși în obținerea autorizațiilor de construire și alte măsuri de încurajare a dezvoltării construcțiilor verzi vor asigura calitatea investițiilor în clădiri, creștere economică susținută și, bineînțeles, creșterea confortului cu un cost minim. Măsurile locale pentru dezvoltarea construcțiilor verzi vor atrage la nivel local investiții de calitate, companii profesionale, vor genera crearea unor locuri de muncă și dezvoltare economică acoperind astfel costul pentru bugetul local generat de oferirea reducerilor de taxe.
5. **Mai mare eficiență în procedurile de aprobare a materialelor de construcții noi care au performanțe ridicate** este necesară pentru a putea implementa proiecte inovative privind creșterea eficienței energetice în clădiri și reducerea impactului acestora asupra mediului. De multe ori, soluțiile eficiente nu sunt disponibile în România datorită procesului foarte lent de

⁶ 4% din FEDER a fost atribuit proiectelor de eficiență energetică, prioritate având proiectele de locuințe sociale

aprobare, chiar și pentru materiale de construcții deja acceptate pe piața europeană. Creșterea calității vieții și realizarea unor progrese vizibile în domeniul schimbărilor climatice pot fi accelerate de o abordare inovativă a politicilor existente fără cheltuieli semnificative la bugetul public.

Așa cum am afirmat, măsurile recomandate de noi reprezintă investiții pentru o creștere economică durabilă și nu costuri la buget. Organizațiile noastre pot acorda sugestii și asistență în implementarea soluțiilor menționate mai sus. Credem că fiecare dintre aceste măsuri sunt în **interesul publicului general și ar fi foarte apreciate de populație**. În această perioadă dificilă pe plan economic se pot lua decizii importante care fie pot duce la stabilitate și creștere economică, fie vor crea instabilitate pentru mulți ani de acum înainte. Sprijinim și încurajăm deciziile prin care se urmărește crearea unui exemplu la nivel European și internațional prin crearea unor scheme de investiții în eficiență energetică și energie verde care vor asigura un beneficiu continuu pe termen lung prin asigurarea unui preț mai scăzut al energiei pentru viitor, siguranță energetică, noi locuri de muncă și o calitate mai bună a vieții.

Autori/Semnatari

Consiliul Român pentru Clădiri Verzi,
Președinte Steven Borncamp

Romania Green Building Council (RoGBC) este o asociație non-profit, apolitică, formată din companii ce promovează construcțiile durabile atât prin furnizarea de training, cât și prin implementarea de proiecte pilot care demonstrează fezabilitatea clădirilor „verzi” în România. În plus, RoGBC lucrează cu autoritățile publice pentru a încuraja măsurile legislative favorabile construcțiilor durabile.

WWF Romania,
Director Program Luminița Tănăsie

Fondată în 1961, WWF este una dintre cele mai mari și mai eficiente organizații internaționale independente care derulează proiecte pentru conservarea naturii. WWF are aproximativ 5 milioane de susținători în toată lumea și o rețea activă în peste 100 de țări.

United Nations Development Programme Romania,

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP) este rețeaua de dezvoltare ONU, o organizație care militează pentru schimbarea și conectarea națiunilor cu experiență, cunoștința și resursele necesare construirii unei vieți mai bune. UNDP a sprijinit eforturile României de aderare la Uniunea Europeană și a contribuit semnificativ la pregătirea strategiilor, programelor și politicilor naționale.

Asociația Auditorilor Energetici pentru Clădiri (AAEC),

Președinte prof. dr. Ing. Emilia-Cerna Mladin

Asociația Auditorilor Energetici pentru Clădiri (AAEC) este o asociație profesională care are ca scop promovarea și sprijinirea profesiei de auditor energetic, promovarea noilor soluții inteligente de utilizare a energiei în vederea diminuării consumului energetic al utilizatorilor finali, informarea și educarea publicului larg în vederea dobândirii unei „atitudini pro-energie”, sprijinirea factorilor de decizie în adoptarea celor mai bune politici și programe de energie și mediu.

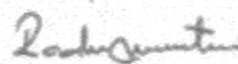
Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu,

Președinte prof. dr. arh. Emil Barbu Popescu

Universitatea Tehnică Cluj-Napoca,

Rector prof. dr. ing. Dr. H. C. mult. Radu Munteanu

Asociația Studenților Arhitecți (A.St.A.) Cluj,

Președinte stud. arh. Adrian Pop

Rețeaua de Acțiune pentru Climă România,

Președinte Elisabeta Teodorescu

Asociația Alma-Ro,

Președinte Adrian Bădilă

Fundația Terra Mileniul III,

Președinte Lavinia Andrei

Persoana de contact:

Anca Bieru - Director Membership & Afaceri Publice - Consiliul Român pentru Clădiri Verzi

Anca.bieru@rogbc.org

Tel: 021 5695012

Fax: 021 2231201

www.rogbc.org